

Jak energetická krize posílila slovenská města

Ing. Martina Repíková
Poradca UMS pre energetiku

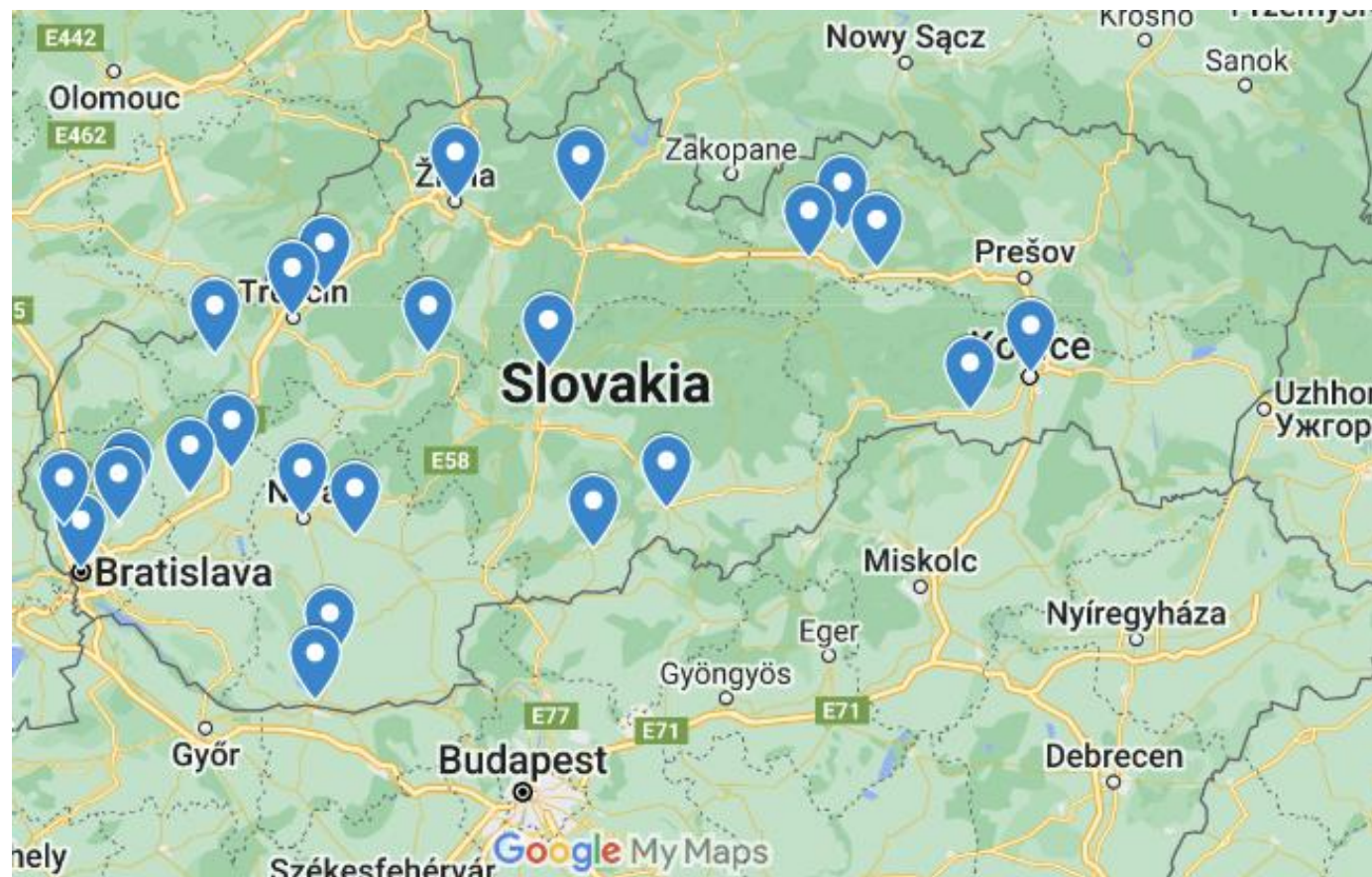
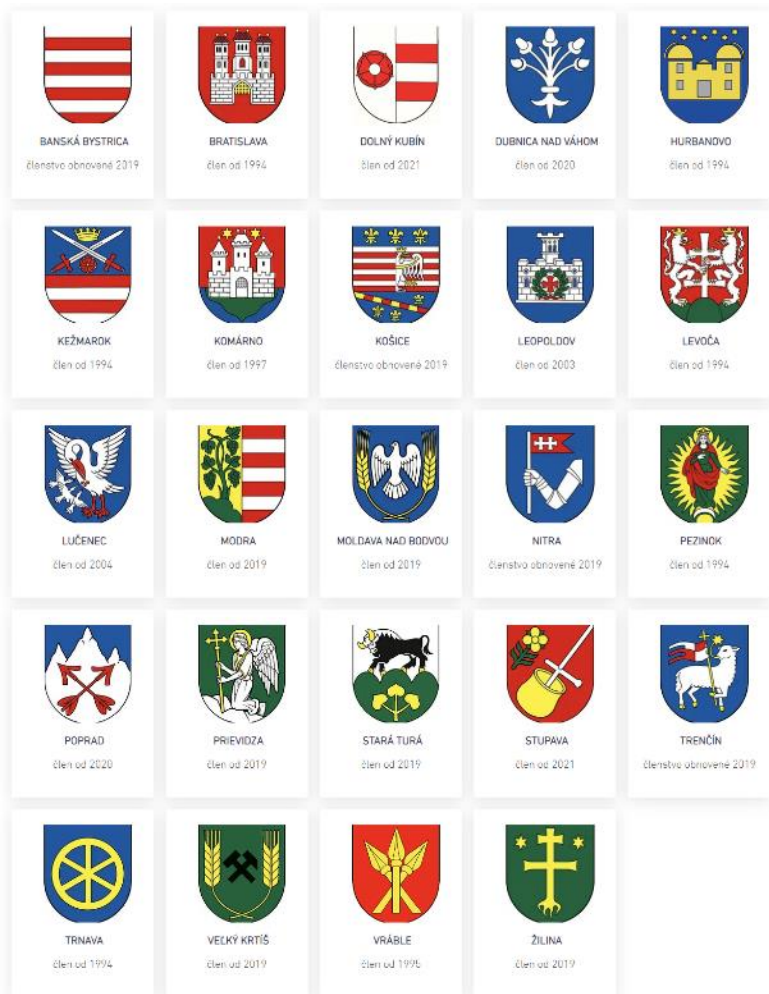
OBSAH DNEŠNEJ PREZENTÁCIE

1. Úvod
2. Ako zasiahla energetická kríza slovenské mestá
3. Výsledky dotazníkového prieskumu
4. Príklady dobrej praxe
5. Poučenia do budúcnosti

ÚNIA MIEST SLOVENSKA - DOBROVOLNÉ ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIE VEĽKÝCH A STREDNÝCH MIEST Z RÔZNYCH REGIÓNOV SLOVENSKA

ENERGETICKÁ KRÍZA 2022 ZASIAHLA AJ SLOVENSKO

Dopad rastúcich cien elektrickej energie a zemného plynu na slovenské samosprávy:

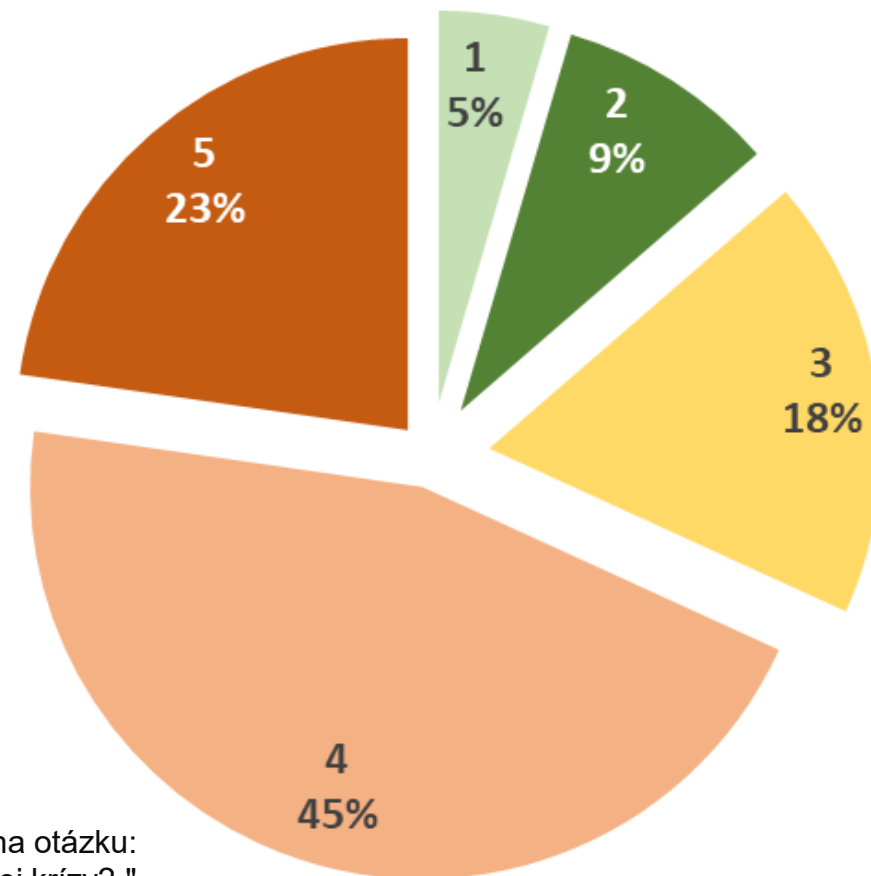
- neočakávane narástli náklady na energie,
- potreba presunu financií v rozpočte a rozpočtové opatrenia,
- prevádzkové opatrenia,
- rušenie plánovaných projektov a zmena prioritizácie investícií,
- environmentálne následky,
- a mnohé iné.

DOTAZNÍK: VÄČŠINA MIEST POCIŤOVALA ENERGETICKÚ KRÍZU AKO VÁŽNU AŽ DRAMATICKÚ

- UMS realizovala dotazníkový prieskum v roku 2023
- Realizované okamžité opatrenia
- Monitorovanie spotreby energie
- Prechod na obnoviteľné zdroje energie
- Budúce plány
- 22 respondentov

Vľavo: Graf odpovedí na otázku:
"Ako aktuálne pociťuje Vaše mesto následky energetickej krízy?"
Škála od 1 (zvládnuteľné) do 5 (dramaticky)

DOTAZNÍK: KOMBINÁCIA RÔZNYCH REALIZOVANÝCH OPATRENÍ

Prevádzkové

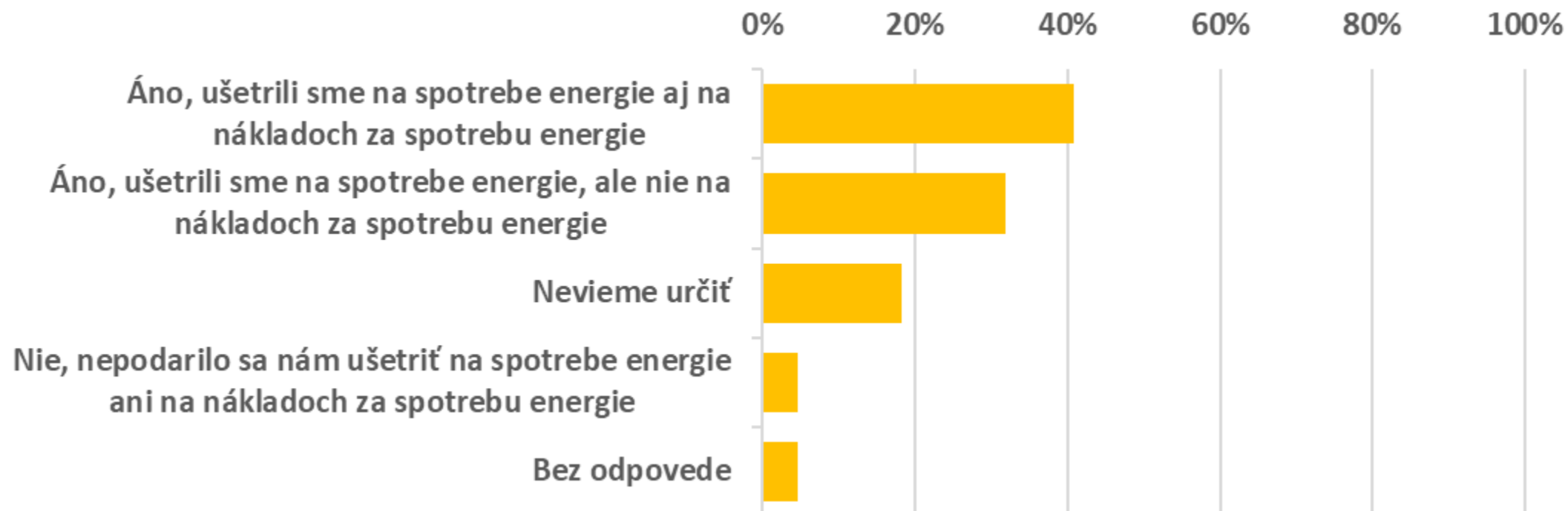
- Znižovanie spotreby energie pri zachovaní (alebo obmedzení) bežnej prevádzky a poskytovaných služieb;
- Znižovanie spotreby energie vypínaním časti verejného osvetlenia;
- Zníženie iných fakturačných položiek, napr. zníženie rezervovanej kapacity;
- Implementácia riešenia z oblasti smart - napr. inštalácia smart prvkov pre monitorovanie spotreby v reálnom čase;

Investičné

- Obnova verejných budov v správe samosprávy pre zvýšenie energetickej efektívnosti budovy;
- Obnova / modernizácia verejného osvetlenia pre zvýšenie energetickej efektívnosti ;
- Zvýšenie energetickej sebestačnosti – Inštalácia obnoviteľných zdrojov energie;
- Investície do dlhodobých smart riešení

DOTAZNÍK: VÝSLEDKY REALIZOVANÝCH OPATRENÍ

BARIÉRY NA KTORÉ MESTÁ NARÁŽAJÚ

Kvalitné
informácie a
dáta

Personálne
odborné
kapacity

Zdieľanie
príkladov dobrej
praxe

Spolupráca so
skúsenými
partnermi,
odborníkmi

Tvorba rozpočtu
a prioritizácia
investícií

Finančné
prostriedky

Dlhodobé
plánovanie a
tvorba stratégií a
krízových plánov

Podpora na
úrovni štátu a
prijímanej
legislatívy

Podpora
verejnosti a
záujem ľudí

PRÍKLADY Z PRAXE (MESTÁ)

Monitorovanie
spotreby energií

Investície do
obnoviteľných
zdrojov energie

Program obnovy
budov a
pasportizácia
budov

Modernizácia
verejného
osvetlenia

Investície do
dlhodobých
smart riešení

Tvorba mestskej
energetickej
komunitnej
spoločnosti

Zapojenie
komunity a
spolupráca

PRÍKLADY Z PRAXE (ÚMS)

1. Vzdelávacie aktivity:

1. Vlastný webinár „Mestá pre klímu za 90 minút“
2. Klimaticko-energetický manažment pre zamestnancov samosprávy (SR, ČR, DE)
3. Vzdelávanie primátorov miest - Akadémia udržateľnosti pre municipality

2. Legislatívne aktivity

1. Participácia pri príprave klimatickej legislatívy a politík (Klimatický zákon, Zákon o ochrane ovzdušia, Zákon o OZE, Energetický zákon, Adaptačná stratégia SR, Národný klimatický a energetický plán...)
2. Zapojenie do pripomienkových procesov energetickej a klimatickej legislatívy

3. Partnerstvá pre energetiku a klímu

1. Partnerstvo s Britskou ambasádou pre projekt RACE TO ZERO
2. Členstvo v pracovnej skupine projektu prezidentky SR Zuzany Čaputovej – „Prezidentská Zelená pečať“ v téme podpory obnovy verejných budov

PRÍKLADY Z PRAXE (ÚMS)

4. Podporné aktivity

1. Iniciatívne diskusie a komunikácia klimatickej agendy v súvislosti so samosprávou pre médiá a verejnosť
2. Prijatie pozície energetického poradcu pre ÚMS
3. Vytvorenie pracovnej skupiny ÚMS pre energetickú krízu
4. Podpora vzniku energetických komunít a spoločenstiev a podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie
5. Podpora budovania Regionálnych centier udržateľnej energetiky (RCUE) v spolupráci so SIEA

5. Aktuálne projekty

1. Prezidentská Zelená pečať – komplexná obnova budov,
2. CAPACITIES s UNI Žilina– cesta k uhlíkovej neutralite,
3. PSS – Grant na úpravu verejného priestoru s apelom na riešenie následkov a príčin zmeny klímy,
4. INCIEN – publikácia Udržateľné mestá Slovenska

TRI ZÁSADNÉ OTÁZKY

Prečo majú konať mestá?

- Mestá v čase kríz v minulosti, aj dnes, vytvárajú záchrannú sieť v krajine. Predstavitelia miest vidia, že sa kvalita života zásadne a citeľne mení, sú najbližšie obyvateľom a poznajú svoje mesto, dokážu konať rýchlejšie, ako štát, všetky zmeny sa dejú v konkrétnom území

Čo mestá môžu robiť?

- Prijímať rozhodnutia s ohľadom na fakty o príčinách a následkoch klimatickej krízy vo všetkých oblastiach, ktoré môžu prispieť k pozitívnej zmene

Ako môžu byť mestá úspešné?

- Spolupracovať s odborníkmi a expertnými organizáciami, zdieľať skúsenosti a inšpirovať sa od lepších, citlivo komunikovať navrhované zmeny verejnosti, súčasne rešpektovať špecifiká každého mesta, územia a prinášať v nutných zmenách benefity pre občanov

POUČENIE DO BUDÚCNOSTI

„Don't wait until you're
in a crisis to come up
with a crisis plan.“

Phil McGraw

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Prípadné otázky smerujte na
hovorca@uniamiest.sk

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Únia miest Slovenska: <https://www.uniamiest.sk/>

Štúdia INCIEN - Udržateľnosť v mestách na Slovensku: https://www.inciен.sk/wp-content/uploads/2023/09/inciен_udrzatelnost_vmestach_naSlovensku_final.pdf

Euractiv špeciál - Samosprávy v kríze: https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/special_report/samospravy-v-krize/

Mesto Banská Bystrica: <https://www.banskabystrica.sk/aktuality/2022/koncepcia-elektroenergetiky-prinasa-mestu-konkretne-riesenia-zlepsujuce-aktualny-stav/>

Mesto Bratislava: <https://bratislava.sk/blog/bratislava-predstavila-svoj-prvy-komplexny-klimaticky-plan>

Mesto Kežmarok: <https://www.kezmarok.sk/aktuality/2023/geotermalny-vrt-v-kezmarku-spusteny/>

Mesto Košice: <https://www.kosice.sk/clanok/kosice-ziskaju-externe-financne-zdroje-na-energeticky-manazment-svoji>

Mesto Trnava: <https://www.trnava.sk/aktualita/13147/mesto-trnava-na-cele-v-oblasti-energetickej-samostatnosti-ch-budov>